UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens ab Anno Redemptoris DCC.XIV. perducitur vsq[ue] ad Annum DCCC.XLII. quo & orta hoc sæculo in Oriente, debellata est penitus Iconoclastia; vt planè qui Tomum hunc Panopliam dixerit aduersus impios Iconoclastas, veritatis scopum attinget, Continet annos C.XXVIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 801. Leonis Pap. III. Annus 6. Caroli Magn. 1. Irenes Itervm 5. Imp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15233

Visual Library

altiſſimus Pontifex in Litania præcedere conſtituit, ſecundum petitionem ipſius piiſſimi Imperatoris. item & altare cum columnis argenteis & ciborio, verumetiam & Euangelium ex auro mundiſſimo cum gemmis ornatum penſans libras . . . . .

* *Itē & in baſilica Dei Genitricis ad præſepe obtulit* ſcifumacā argentea maiora penſantia libras . . . .* hucuſque de oblationibus Caroli Imp. poſt hæc verò de exilio perditiſſimorum damnatorum hominum iſta ſubijcit.

XXII. EXILIVM SCELERATORVM. *Poſtmodum verò dum deducti fuiſſent iniquiſſimi illi malefactores, videlicet Paſchalis & Campulus, & ſequaces eorum in præſentia piiſſimi domini Imperatoris, circūſtantibus nobiliſſimis Francis & Romanis, & omnes ſimul exprobrantes de malis ipſorum cōſilijs & operationibus, increpabat Campulus Paſchalem dicendo: Malâ horâ faciem tuam vidi, eò quòd tu me miſiſti in iſtud periculū & cæteri ſimiliter, alter alterum condemnans, manifeſtabant ſuum ipſorum reatum. Quos cùm tales iniquos cognouiſſet piiſſimus Imperator, in partes Franciæ miſit.* hucuſque de his apud Anaſtaſium.

Eodem autem die quo Leo Pontifex coram populo ſe purgauit [a]: *Zacharias presbyter, qui anno ſuperiori miſſus fuerat ad loca ſancta Hieroſolymam cum eleemoſynis, benè perfuncto legationis munere, cum duobus monachis, vno de monte Oliueti, altero de Saba monaſterio de Oriente reuerſus Romam venit, quos Ioannes Patriarcha ad Regem miſit: qui benedictionis cauſâ claues ſepulchri Dominici ac loci Caluariæ, claues etiam ciuitatis & montis Oliueti cum vexillo detulerunt. Quos Rex benignè ſuſcipiens, aliquot dies ſecum detinuit, & Aprili menſe ſequentis anni remuneratos abſoluit.* hæc ex Annalibus Francorum in vita Caroli Magni.

[a] Vita Caroli Magni hoc anno.

CLAVES S. SEPVLCHRI ET CIVITATIS HIERVSALEM MISSÆ AD CAROLVM.

XXIII. Scribit Eginhardus, ipſum Regem Sarracenorum Aaron dictum, dono dediſſe locum illum venerandi Sepulchri ipſi Carolo. ſunt enim hæc verba Eginhardi: *Cum Aaron Rege Perſarum, qui exceptâ Indiâ totā penè tenebat Orientem, talem Carolus habuit in amicitia concordiam, vt is gratiam eius omnium, qui toto orbe terrarum erant, Regum ac Pontificum amicitiæ præponeret, ſolumq; illum honore & amicitia ſibi colendum iudicaret; ac proinde cùm Legati eius, quos cum donarijs ad ſacratiſſimum Domini ac Saluatoris noſtri Sepulchrum, locumq; Reſurrectionis miſerat, ad eum veniſſent, & ei domini ſui voluntatem indicaſſent, non ſolùm quæ petebant fieri permiſit, ſed etiam ſacrum illum & ſalutare locum, vt illius poteſtati adſcriberetur conceſſit, & reuertentibus Legatis ſuos adiungens, inter veſtes & aromata, & cæteras Orientalium terrarum opes ingentia illi dona tranſmiſit, cùm ei paucos ante annos, eum quem tunc ſolum habebat mitteret elephantem.* hæc Eginhardus.

Sed de his monendus Lector, quòd cùm ſit de Carolo ſcriptum, quod recuperauerit Terram ſanctā, quod eiuſmodi claues acceperit: error ex eo natus, quòd id factum armis dixerunt alij. Sed nonniſi donatione Regis Sarracenorum id eueniſſe conſtat. Verū non hoc anno geſta ſunt iſta, cùm paucos poſt annos à miſſo elephante accidiſſe teſtetur: cùm tamen elephantis donum ſequenti anno contigiſſe, ſuo loco dicturi ſumus, vbi & de legatione ab eodē Rege miſſa ad Carolum agemus anno ſequenti.

Hoc anno quo expeditio Caroli Magni aduerſus Beneuentanos viguit, Grimoaldo Duce eidem refragante, contigit, quod Agobardus Archiepiſcopus Lugdunenſis narrat accidiſſe prodigioſum in Gallijs quod creditum opera Grimoaldi factitatum, ait enim: [b]

[b] Agobar. cont. inſulſam opin. vulgi de grand. & tonitr. in fine.

*Ante hos paucos annos diſſeminata eſt quædam ſtultitia, cum eſſet mortalitas boum, vt dicerent * Grimaldum Ducem Beneuentorum tranſmiſiſſe homines cum pulueribus, quos ſpargerent per campos & montes, prata & fontes, eò quod eſſet inimicus Chriſtianiſſimo Imperatori Carolo: & de ipſo ſparſo puluere mori boues. Propter quam cauſam multos comprehenſos audiuimus & vidimus, & aliquos occiſos plerosq; autem affixos tabulis in flumen proiectos, atq; necatos: & quod mirum valdè eſt, comprehenſi ipſi aduerſum ſe dicebant teſtimonium, habere ſe ſaltem puluerem, & ſpargere. Ita namq; diabolus occulto & iuſto Dei iudicio, accepta in illos poteſtate, tantum eis * ſuccedere valebat, vt ipſi eſſent teſtes fallaces ad mortem, & neque diſciplina, neque tortura, neq; ipſa mors deterrebat illos, vt aduerſum ſemetipſos falſum dicere non auderent. Hoc ita ab omnibus credebatur, vt penè pauci eſſent, quibus abſurdiſſimum videretur. Nec rationabiliter penſabant vnde fieri poſſet talis puluis, de quo ſoli boues morerentur, non cætera animalia: aut quomodo tantus portari poſſet per tam latiſſimas regiones, quos * ſuper ſpargere pulueribus homines non poſſent, nec ſi Beneuentani viri & feminæ, ſenes & iuuenes cum ternis carris puluere * carricatis egreſſi de regione fuiſſent. Tanta iam ſtultitia oppreſſit miſerum mundū vt nunc ſic abſurdæ res credantur à Chriſtianis, quales nunquam antea ad credendum poterat quiſquam ſuadere Paganis, Creatorem omnium ignorantibus. Hanc [illegible] propterea ad medium deduximus, quia huic [illegible] ſimile eſt: & exemplum poterat * vel exemplum tribuere de mentis ſeductione: & vera ſenſus diminutione.*

* Grimoaldum

* ſuggerere

IESV CHRISTI
Annus 801.

LEONIS PAP. III. Annus 6. CAROLI MAGNI 1. IRENES ITERVM 5. IMP.

I. OCTINGENTESIMVS primus annus ſequitur notus Indictione nonā, quo vt habent Annales Francorum) *Carolus Magnus Imper. ſeptimo Kal. Maias Romā profectus Spoletum venit: & dum eſſet ibi, pridie Kal. Maij hora noctis ſecundā terræmotus maximus factus eſt, quo & tota Italia grauiter concuſſa eſt. Quo etiā terræmotu Romæ tectum baſilicæ B. Pauli Apoſtoli magna ex parte cum ſuis trabibus decidit, & in quibuſdam locis vrbes, monteſq; ruerunt, &c.* De hac verò clade, quā tunc Romæ paſſa eſt baſilica S. Pauli, Anaſtaſius agit his verbis in ipſo Leone.

Nonā verò Indictione, peccatis noſtris imminentibus, ſubito terræmotu factum pridiè Kalendas Maij Eccleſia beati Pauli Apoſtoli ab ipſo terræmotu concuſſa, omnia ſarta tecta ruere. Quod conſpiciens magnus ac præclarus Pontifex, in magnam venit triſtitiam, & lamentari cœpit tam pro argento quàm pro cæteris ſpeciebus, quæ ibidem demolita & confracta ſunt. Sed domino annuente, & beato principe Apoſtolorum protegente, præclarus Pontifex totis niſibus ſuis, certamen petentis inſtar, ſicut ab initio exſtiterat ampla & maxima, fortitudine potens, in meliorem [illegible] ſtatum, & in meliorem ſpeciem eam marmoribus decorauit & [illegible] presbyterium quàm totam Eccleſiam marmorauit, & cum [illegible] renouauit ſimulq; & nauem, quæ eſt ſuper altare [illegible] omnia nouiter reſtaurauit: qui etiam & tres imagines [illegible] ibidem obtulit, ſcilicet Saluatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, & [illegible] eorum Apoſtolorum Petri & Pauli. Sed & aliam imaginem Saluatoris deauratam ſuper poſtes in introitu poſuit penſantem libras ſexaginta: ſed & omne argentum ibidem, quod quaſſatum erat, nouiter reſtaurauit. Necnon & feneſtras ipſius Eccleſiæ miræ pulchritudinis ex metallo Cyprino decorauit. & inferius in eadem baſilica.

II. *Item fecit in eadem baſilica beati Pauli cantharos maiores fundatos ex argento puriſſimo, ex ipſius Apoſtoli dono, qui pendent inter columnas maiores dexterâ læuaq; numero quadraginta, ſimul penſantes libras ducentas & ſexagintaſeptem. Fecit & * cantharum [illegible] quinquagintaquinque ſuper altare miræ magnitudinis & pulchritudinis ex argento puriſſimo, penſans duo millia & quadraginta libras, necnon & Crucem anaglypham pendentem in pergula ante altare penſantem libras tredecim, atque velum [illegible] pendet ante altare habens in medio Crucem de chryſoclauo [illegible] ſtis: Fecit ibidem idem beatiſſimus Pontifex caniſtra ex argento puro numero quadragintaſeptem penſantes ſimul libras [illegible] quadraginta.* & inferius: *Fecit in eadem baſilica Doctoris mundi B. Pauli Apoſtoli Angelos ex argento puriſſimo duos, [illegible] nem Saluatoris in ingreſſu veſtibuli penſantes libras centum [illegible] mis. Verùm & polycandilum pendentem in pergula ante Confeſſionem cum catenulis aureis, quæ penſant libram vnam. Præterea & in ingreſſu baſilicæ ſuper regias maiores fecit imagines ex argento quinque penſantes libras ducentas [illegible] quinquaginta. Fecit & [illegible] ſuprà Aquamanus ante . . . . duas [illegible] argenteas penſantes libras quatuordecim. Fecit & ſuper cereoſtratos maiores [illegible] anaglyphos ex argento puriſſimo, penſantes ſimul libras [illegible] ex & vncias octo, atq; lucernas maiores ſubter [illegible] phas duas penſantes libras quinquagintaſeptem. [illegible]*

beatitudo, vt quotidianis noctibus ante altare ipſius Apoſtoli ardere debeant.

III. Idem diuinâ inſpiratus gratiâ inueſtiuit trabem maiorem, quæ eſt ſub arcu principali ex argento mundiſſimo penſante vndique libras mille trecentas quinquaginta duas. Fecit & ſuper altare maius veſtem chryſoclauam mira pulchritudine decoratam, habentem hiſtoriam Saluatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſanctæq; eius Genitricis, atque duodecim Apoſtolorum cum periclyſi de chryſoclauo, vndique ex margaritis ornatam, atque ab vtroque latere blatthi cum chryſoclauo, quæ in natalibus Apoſtolorum ibidem poni conſtituit. Fecit etiam ibi ſuper Crucem maiorem ex auro fuluo nimis epanoclyſtum ornatam gemmis pretioſis peſantem libras quadraginta duas & vncias duas, necnon & ceroſtratorum paria quatuor inueſtita ex argento deaurato penſantia libras ſeptuaginta ſeptem. ac rurſum inferiùs hæc habentur: Fecit & in baſilica eadem veſtem ſuper altare habentem hiſtoriam Reſurrectionis, & imagines Apoſtolorum chryſoclauam ornatam margaritis & imagines Apoſtolorum duas ex argẽto deaurato penſantes libras octoginta ſex. Poſt multa verò alijs collata Eccleſijs hæc habentur ad eamdem Eccleſiam pertinentia.

Fecit & in baſilica Doctoris mundi beati Pauli Apoſtoli veſtẽ chryſoclauam habentem in medio Saluatorem, dexterâ, læuâque beatum Petrum & Paulum Gentibus prædicantes cum periclyſi de chryſoclauo & gemmis pretioſiſſimis. & inferiùs: Fecit in baſilica S. Pauli thoribula ex auro puriſſimo duo. ac rurſum.

IV. Fecit in eadem Eccleſia S. Pauli Crucifixum ex argento puriſſimo miræ magnitudinis decorum penſantem libras quinquaginta duas, vel ionetiam fecit ibi ſuper terra vela alba holoſerica roſata, ex quibus vnum habens in medio Crucem de chryſoclauo, & gammadias de chryſoclauo numero octo, quæ pendent in pharo in medio baſilicæ penſante libras duodecim. Ingreſſum verò corporis eius ſuper . . . ex marmoribus candidis miro decore ornauit atq; rugas areas ibidem poſuit. Super columnas verò marmoreas quæ ſtant in circuitu altaris ipſius Doctoris mundi, vbi trabes quondã ligneæ poſitæ fuerant, quæ etiam nimiâ vetuſtate marcuerant, hic ſacer Antiſtes ſuper ipſas columnas lilia poni fecit . . . & capitella ex metallo, & ſuper ipſas marmoreas platonias poſuit, & diuerſis picturis opus miræ magnitudinis decorauit, necnon ibi fecit vela Alexandrina maiora numero quinq; quæ pendent ſuper rugas maiores in ingreſſu baſilicæ mirificè decorata. & poſt multa: Fecit in baſilica beati Pauli Apoſtoli Doctoris Gentium phara canthara ex argento puriſſimo cum delphinis ſuis numero quinque penſantia libras ſexaginta ſeptem & vncias quatuor. & ibi ſuprà: Veſtiuit altare B. Pauli Apoſtoli ex argento mundiſſimo deaurato penſante libras centum & nouem. Necnon & Confeſſionem ipſius atque faciem altaris ipſius veſtiuit ex auro puriſſimo penſante libras centũ viginti quinq; & vncias octo.

V. [illegible] Fecit & ſuper in ingreſſu corporis ſcutum argenteum puriſſimum, in quo Orthodoxæ Fidei Symbolum ſcribi fecit, quod penſat libras triginta duas. Fecit ibi deſuper, coronas maiores tres ex argento puriſſimo penſantes in vnum libras nonaginta tres. hæc omnia poſt terræmotum ab eodem Pontifice facta ponuntur. Quæ autem ante terræmotum, ſed poſtquam ex Germania eſt reuerſus, ab ipſo diuerſis in locis diuerſa Eccleſiarũ ornamenta cõfecta ſunt: ex eodẽ auctore hic deſcribemus. Sed primùm quæ ad ædificia pertinent, his verbis:

TRICLINIVM VATICANVM. Præfatus verò ſanctiſſimus Pontifex iuxta Eccleſiam B. Petri Apoſtoli fecit triclinio maiori miræ pulchritudinis decoratũ abſidem muſiuo ornatam, & abſides duas dexterâ, læuâq; ſuper marmore & picturâ ſplendentes, & in pauimento marmoreis exemplis ſtratum cum cæteris ampli ædificij: tam in aſcenſu ſcalæ, quam poſt ipſum triclinium compté.

VI. [illegible] Quod autem ad veſtes pertinet & alia ornamenta: hic pariter eadem ipſa in Annalibus cum cæteris ſuperiùs memoratis tanquam in armario recondamus, ſic fiet, vt veſtes nullis tineis corrodantur, nec vaſa à furibus auferantur, neq; quauis temporum iniuria pereant. Cùm enim & in eiſdem antiquarum Eccleſiarum memoria conſeruetur, & de multis alijs ſcitu dignis admoneamur: nequaquã putes in his recenſendis otioſè nos laborare. ſic ſe habent:

IN ECCL. S. PETRI. Fecit in Eccleſia beati Petri Apoſtoli veſtem è chryſoclauo cũ pretioſis gemmis ornatam habentem hiſtoriam Dominicæ Reſurrectionis, & inter arcus vela ſerica alba, & vela de ſtauraci pulcherrima. Poſt reuerſionem ſuam ab nimium amorem fecit eidem nutritori ſuo nouiter totum marmoreum pulchrum ſculptum & compté erectum. ſed & ſuper altare maius fecit tetravela holoſerica alithina quatuor cum aſſiſis & *roſis chryſoclauis, & in eodem ſacro altari fecit aliam veſtem cum hiſtorijs Crucifixi Domini. *totis

IN ECCL. S. PAVLI. Et in Eccleſia Doctoris mundi B. Pauli Apoſtoli fecit tetra vela holoſerica alithina quatuor, & veſtem ſuper altare albam chryſoclauam, habentem hiſtoriam Natiuitatis Domini, & ſanctorum Innocentium. Item & aliam veſtem Tyriam habentem hiſtoriam cæci illuminati & reſurrectionem.

VII. IN ECCL. S. MARIÆ AD PRÆSEPE. Idem autem ſanctiſſimus Præſul fecit in baſilica beatæ Mariæ ad præſepe veſtẽ albam chryſoclauam habentem hiſtoriam ſanctæ Reſurrectionis, ſed & aliam veſtem marhicnlis chryſoclauis habentem hiſtoriam Annuntiationis & SS. Ioachim & Annæ.

S. LAVRENTII IXTRA MVROS. Fecit in Eccleſia beati Laurentij foris muros idem Præſul veſtem albam roſatam cum chryſoclauo. ſed & aliam veſtem ſuper ſanctum corpus eius albam ſtauracinam & chryſoclauam cũ margaritis.

S. CALLISTI. In titulo Calliſti veſtem chryſoclauam ex blatthi Byzanteo habentem hiſtoriam Natalis Domini & S. Simeonis.

S. MARIÆ AD MARTYRES. Item in Eccleſia ſancti Pancratij veſtem Tyriam habentem hiſtoriam Aſcenſionis Domini.

S. BONIFACII. S. MARIÆ IN COSMEDIN. Sed & in ſancta Maria ad Martyres fecit veſtem Tyriam vt ſupr. In titulo S. Sabinæ vt ſupra. in diaconia S. Bonifacij vt ſupr. in diaconia S. Mariæ, quæ vocatur Coſmedin, vt ſupra.

SS. COSMÆ ET DAMIAN. In Baſilica SS. Coſmæ & Damiani fecit veſtem de blatthi Byzanteo cum periclyſi de chryſoclauo & margaritis.

S. VALENTINI. Item in Eccleſia ſancti Valentini fecit veſtem chryſoclauam, & aliam veſtem de fundato pulcherrimam.

SS. NEREI ET ACHILLEI. In diaconia SS. Nerei & Achillei fecit veſtem de ſtauraci.

S. MARIÆ IN DOMINICA. In diaconia ſanctæ Dei Genitricis quæ vocatur Dominica, fecit veſtem de ſtauraci.

S. SABÆ. In monaſterio S. Sabæ fecit * butronem argenteum cum caniſtro ſuo penſantem libras duodecim. & veſtem de ſtauraci cũ chryſoclauo & margaritis. *

VIII. S. GERASIMI. Item in monaſterio S. Geraſimi fecit veſtem de ſtauraci cum periclyſi de chryſoclauo.

S. GREGORII. Necnon in monaſterio Cliui Scauri fecit veſtem de ſtauraci cum periclyſi de chryſoclauo.

Verùm etiam in titulo Pammachij fecit veſtes duas, vnam de ſtauraci cum periclyſi de chryſoclauo, & aliam veſtẽ de *muzino. *

S. ANDR. IN SILICE. Item ſupradictus Antiſtes Eccleſiæ beati Andreæ Apoſtoli ſitæ viâ Appiâ in ſilice in trigeſimo lapide ſarta tecta nouiter reſtaurauit vna cum baptiſterio & portitu. In qua Eccleſia presbyterum conſtituit, vbi & dona obtulit tam in argento quam in veſtibus & libris. hæc de rebus vſque ad terræmotus tempus Anaſtaſius: atque de his ſatis, iam ad Carolum redeamus.

IX. Hoc eodem anno, ab ipſo Imperatore datæ reperiuntur leges, quæ Mutinæ adhuc legi hac præfatione dicuntur [a]. [a] Sigon. l. 4. Reg. Ital. hoc anno.

DE LEGIBVS A CAROLO IMP. SANCITIS. Carolus diuino nutu coronatus Romanum regẽs Imperium ſereniſſimus Auguſtus omnibus Comitibus, Caſtaldis ſeu cunctis Reip. per prouinciam Italiæ à noſtra manſuetudine prepoſitis, anno ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti DCCCI. Indictione IX. anno Regni noſtri in Francia XXXIII. in Italia XXVIII. Conſulatus autem noſtri primo. Cùm in Italiam propter vtilitatem ſanctæ Dei Eccleſiæ ac prouinciarum diſponendarum veniſſemus: multæ atque diuerſæ per vrbes ſingulas ante conſpectum noſtrum quæſtiones venerunt, tam de Eccleſiaſticis quàm de publicis & priuatis rebus, per ea, quæ ſtatim recitata, ex Romana, ſeu Longobarda lege competenti ſententiâ terminata ſunt, quorum iudicialis ſententia à legiſlatoribus aut penitus omiſſa eſt, aut à poſteris ob ignorantiam tradita. Quocirca nos conſiderantes vtilitatem noſtram & populi à Deo nobis conceſſi, ea quæ ab anteceſſoribus noſtris Regibus Italiæ in edictis legis Longobardicæ ab ipſis edita prætermiſſa ſunt, iuxta rerum ac temporum conſiderationem addere curauimus, ſolicitè vt neceſſaria, quæ legi defuerunt, ſupplerentur, vt in rebus dubijs non quorumlibet arbitrium, ſed noſtræ legis auctoritas præualeret. hæc ibi.

X. DE CAPITVLIS A CAROLO ADDITIS. Sed & Eginhardus in vita ipſius iſta de legibus: Poſt ſuſceptum, inquit, imperiale nomen, cùm aduerteret multa legibus populi ſui deeſſe (nam Franci duas habent leges plurimis in locis valdè diuerſas) cogitauit quæ deerant addere, & diſcrepantia vnire, praua quoque & perperam prolata corrigere. Sed de his

aliud ab eo factum eſt, quàm quod pauca capitula, & ea imperfecta legibus addidit. omnium tamen nationum, quæ ſub eius ditione erant, iura quæ ſcripta non erant, deſcribi ac literis mandari fecit. hæc Eginhardus. Numerant viginti tria capitula legum Caroli Magni, duoque ex illis reperiuntur recitata à Gratiano, atque primum illud [a] de Romana Eccleſia his verbis:

[a] Diſt. 19. c. 3.

In memoriam beati Petri Apoſtoli honoremus ſanctam Romanam & Apoſtolicam Sedem, vt quæ nobis ſacerdotalis mater eſt dignitatis, eſſe debeat Eccleſiaſticæ magiſtra rationis. Quare ſeruāda eſt cum manſuetudine humilitas: VT LICET VIX FERENDVM AB ILLA SANCTA SEDE IMPONATVR IVGVM: TAMEN FERAMVS, ET PIA DEVOTIONE TOLEREMVS. *Si verò (quod non decet) quilibet ſiue ſit presbyter, ſiue diaconus aliquam perturbationem machinando, & noſtro miniſterio inſidiando, redarguatur falſam ab Apoſtolica Sede detuliſſe epiſtolam, vel aliud aliquid, quod inde nō venerit: ſaluâ fide & integrâ circa Apoſtolicum humilitate, penes Epiſcopum ſit poteſtas, vtrum eum in carcerem, aut aliam detrudat cuſtodiā vſquequò per epiſtolam, aut per idoneos ſuæ partis Legatos Apoſtolicam interpellet ſublimitatem, vt potiſſimùm tam ſanctâ legatione dignetur decernere, quid de talibus iuſto ordine ſtatuat lex Romana deſinire, vt & hi corrigantur, & cæteris modus imponatur.* recitatum hoc ipſum capitulum & repetitum apparet in Concilio Tribur. [b] vtpote tanto Principe Chriſtianiſſimo dignum.

QVID DE ROMANI PONTIFICIS LITTERIS FALSIS VTENTIBVS.

[b] Conc. Tribur. c. 30.

XI. Vidiſti, Lector, Caroli Magni erga Sedem Apoſtolicam reuerentiam, animique ſummiſſionem erga Romanum Pontificem, omnibus Chriſtianis Principibus poſitā in exemplum, vtpote potentiſſimi atque prudentiſſimi Principis: cui idcirco dederit Deus ſubijcere ſibi Reges & populos, cùm nouerit ille ſe ſubijcere propter Chriſtum ſucceſſori hominis piſcatoris. Conſideraſti pariter, quàm modeſtè agat de cognitione Apoſtolicarum litterarū, vt nolit ipſe nec aliquis ex ſuis prouinciarum Præſidibus eas an veræ ſint vel falſæ cognoſcere & perſcrutari, etiamſi de læſa maieſtate cauſa tractetur, ſed totum iudicium vult per Epiſcopum agitari, & eius ſententiam expectari. Iſta cū egit, & adeò ſe legibus Eccleſiaſticis obſequentem exhibuit, benè conſuluit Regno Francorum, vt Deo protegente, licèt ciuilibus & externis bellis diu multumque fuerit fatigatum, permanens ſemper fuerit, liberumque à gente Sarracenorum longe lateque vbique locorum terrarum orbis dominantium, atque ſemper diuino auxilio fuerit integrum feliciter propagatum ad poſteros.

XII. Ex alia autem lege quæ extat [c] apud eundem Gratianum mutilata, integra autem in Capitularibus [d] Regum Francorum, vide quàm fauerit, Theodoſij exemplo, iudicio Epiſcoporum.

[c] 11. q. 1. c. 37. volumus.

[d] Capit. Fr. l. 6. c. 281.

Volumus, atq; præcipimus, vt omnes ditioni noſtræ, Deo auxiliante, ſubiecti, tam Romani, quàm Franci, Alamanni, Baioarij, Saxones, Thuringij, Freſones, Galli, Burgundiones, Brittones, Longobardi, Vaſcones, Beneuentani, Gothi, Hiſpani, cæteriq; nobis ſubiecti oēs, licèt quocumq; videantur legis vinculo conſtricti, vel cōſuetudinario more connexi, hanc ſententiam, quam ex ſextodecimo Theodoſij Imp. libro, capitulo videlicet vndecimo ad interrogata Ablauij Ducis illi & omnibus reſcriptam ſumpſimus, & inter noſtra capitula pro lege tenendam conſultu omnium fidelium noſtrorum tam clericorum quàm laicorū poſuimus, lege cunctis perpetuâ tenendam, id eſt:

XIII. *Quicumq; litem habens, ſiue poſſeſſor ſiue petitor fuerit, vel in initio litis, vel decurſis temporum curriculis, ſiue cùm negotium peroratur, ſiue cùm inceperit promi ſententia, ſi iudicium elegerit ſacroſanctæ legis Antiſtitis: illicò ſine aliqua dubitatione, etiamſi alia pars refragatur, ad Epiſcoporum iudicium cum ſermone litigantium dirigatur. Multa enim quæ in iudicio captioſa præſcriptionis vincula promi non patiuntur, inueſtigat & promit ſacroſanctæ religionis auctoritas. Omnes itaque cauſæ, quæ vel prætorio iure vel ciuili tractantur, Epiſcoporum ſententijs terminatæ perpetuò ſtabilitatis iure firmentur. Nec liceat vlterius tractari negocium, quod Epiſcoporum ſententijs deciderit. Teſtimonium etiam ab vno licèt Epiſcopo perhibitum, omnes iudices indubitanter accipiant; nec alius audiatur, cùm teſtimonium Epiſcopi à qualibet parte fuerit repromiſſum. illud eſt enim veritatis auctoritate firmatum, illud incorruptum, quod à ſacroſancto homine conſcientia mente* [illegible] *libata protulerit. Hoc nos edicto ſalubri aliquando* [illegible] *perpetuâ lege firmamus, malitioſa litium ſemina comprimentes, vt miſeri homines longis ac penè perpetuis actionum laqueis implicati ab improbis petitionibus, vel à cupiditate perpetua* [illegible] *diſcedant. Quicquid itaq; de ſententijs Epiſcoporum* [illegible] *ſtra cenſuerat, etiam hac ſumus lege complexi,* [illegible] *& cæteros pro vtilitate omnium, in perpetuo obſeruare* [illegible]

QVANTVM CAROLVS DETVLERIT ECCLESIASTICO FORO.

XIV. Iſta ſunt quæ ex Theodoſio Carolus Imp. ab Imperatore mutuatus, pius ex pio, iuſtiſſimus à iuſtiſſimo, vtroque Chriſtianæ religionis decore maximo & ornamento, ſiue virtutem militarem ſpectes in eis, ſiue cultum fidei Orthodoxæ, vel erga ſubditos ſibi populos regimen probatiſſimum. Hæc audiant, & erubeſcant illi qui hiſce temporibus aduerſarias leges ſtatuunt, & contraria edicta proponunt, timoribus exagitantes populos, nouis adinuentionibus inhibentes, quacumque occaſione prætenſa, vi [illegible] rectâ procurant, ne laici ipſi attingant limen Eccleſiaſtici fori. Timeo, timeo iſtis, ne quando ſi illa ſacra perſeuerant (quod abſit) Deus vindex tandem exurgens *virga furoris ferreâ*, ſecundùm illud Dauidicum, *tanquam vas figuli confringat eos.* Vnde & ob imminens quod illis periculum æquè cum eodem ipſo ex alto corde vociferor: *Nunc Reges intelligite, & erudimini qui iudicatis terram.* Exemplo diſcite Caroli, ex obedientia & obſeruantia erga Apoſtolicam Sedem Regna & Imperia propagare, atque firmiter ſtabilire.

XV. Quod rurſum ad eundem Carolum in his ſpectat, qui parciſſimus fuit in nouis condendis legibus, adeo vt cùm tamdiu vixerit Rex atque Imperator, perpauca legum capita ſanxiſſe dicatur; ſed in veteribus reſtituendis, vt [illegible]arentur, multus fuit; hinc apparet, colligi iuſſiſſe centum ſexaginta octo capitula legum Eccleſiaſticarum ex ſanctis Concilijs atque decretis ſummorum Pontificum, vt per ea in Eccleſia diſciplina vigeret. Ne autē vel [illegible] videri poſſit præſcribere ipſe leges Epiſcopis, conſilio [illegible] ſuæ iſta ipſa quàm religioſiſſime præfatus eſt.

Præfatio domni Caroli Imperatoris.

Regnante Domino noſtro Ieſu Chriſto in perpetuum. Ego Carolus gratiâ Dei, eiuſdemq; miſericordiâ donante, Rex & rector Regni Francorum, & deuotus ſanctæ Eccleſiæ defenſor humilisq; adiutor omnibus Eccleſiaſticæ pietatis ordinibus, ſeu ſecularis potentiæ dignitatibus in Chriſto Deo æterno perpetuæ pacis & beatitudinis ſalutem.

Conſiderans pacifico mentis intuitu vnà cum ſacerdotibus & conſiliarijs noſtris abundantem in nos, noſtrumq; populum Chriſti clementiam, quàm neceſſarium eſt non ſolùm toto corde, & ore eius pietati agere gratias inceſſanter, ſed etiā continua bonorum operum exercitatione eius inſiſtere laudibus, quatenus qui noſtro Regno tantos contulit honores, ſuâ protectione nos, noſtrumq; Regnum in æternum conſeruare dignetur.

Quapropter placuit nobis veſtram rogare ſolertiam, ô paſtores Eccleſiarum Chriſti & ductores gregis eius & clariſſima mundi luminaria, vt vigili cuſtodiâ & ſedulâ admonitione populum Dei per paſcua vitæ æternæ ducere ſtudeatis, & errantes oues [illegible] *exemplo operum, ſeu adhortatione humeris intra Eccleſiaſticæ* [illegible] *tatis muros reportare ſatagatis: ne lupus inſidians aliquem canonicas ſanctiones tranſgredientem, vel paternas traditiones* [illegible] *ſalium Conciliorum excedentem (quod abſit) inueniens deuoret. Ideò magno deuotionis ſtudio admonendi & adhortandi ſunt, imò compellendi, vt firma fide & infatigabili perſeuerantia intra paternas ſanctiones ſe contineant. In quo opere & ſtudio ſciat* [illegible] *ſanctitas veſtra noſtram vobis cooperari diligentiam. Quapropter & noſtros ad vos direximus Miſſos, qui ex noſtri nominis auctoritate vnà vobiſcum corrigerent quæ corrigenda eſſent. Sed & aliqua capitula ex canonicis inſtitutionibus, quæ magis nobis neceſſaria videbantur, ſubiunximus.*

Ne aliquis, quæſo, huius pietatis admonitionem eſſe præſumptuoſam putet vel iudicet, quâ nos errata corrigere, ſuperflua abſcindere, recta connectere ſtudemus; ſed magis beneuolo caritatis animo ſuſcipiat. Nam legimus in Regnorum libro, quomodo ſanctus Ioſias [e] Regnum ſibi à Deo datum circumeundo, corrigendo, admonendo, ad cultum veri Dei ſtuduit reuocare. Non vt me eius ſanctitati æquiparabilem faciam, ſed quod nobis ſunt vbique Sanctorum

ſemper exempla exequenda, & quoſcunq; poterimus ad ſtudium bonæ vitæ in laudem & in gloriam Domini noſtri noſtri Ieſu Chriſti congregare neceſſe eſt. Quapropter, vt prædiximus, aliqua capitula notare iuſſimus, vt ſimul hæc eadem vos admonere ſtudeatis, & quæcunq; vobis alia neceſſaria eſſe ſcitis, vt & iſta & illa æquali intentione prædicetis. Nec aliquid quod veſtræ ſanctitati, populoq; Dei vtile omittatis, vt pio ſtudio nos admoneatis, quatenus & veſtra ſolertia, & ſubiectorum obedientia æterna felicitate remuneretur. hucuſque præfatus eſt Carolus.

XVIII. Quod rurſum pertinet ad leges ab eodē Carolo Magno per Eccleſiaſtica præſertim immunitate ſancitas: vt omninò ſeruarentur, ita ipſe ſcripſit [a] ad Pipinum filium in Italia regnantem.

[a apud Sigon. an. 801.] [CAROLI AD PIPINVM REGEM EPISTOLA PRO ECCLESIASTICA IMMVNITATE.]

Carolus ſereniſſimus Auguſtus à Deo coronatus, Magnus, pacificus Imperator, Romanorum gubernans Imperium, ac per miſericordiam Dei Rex Francorum & Longobardorum, dilectiſſimo filio ſuo Pipino glorioſo Regi ſempiternam in Domino ſalutem.

*Peruenit ad aures clementiæ noſtræ, quod aliqui Duces, eorūque iuniores Caſtaldij, Vicarij, Cētenarij, Venatores, & cæteri per ſingula territoria habitantes, vel diſcurrentes manſionaticos, & par . . . . . accipiunt non ſolum à liberis hominibus, ſed etiam ab Eccleſijs Dei, monaſterijs videlicèt virorū ac puellarum, & xenodochijs, atq; per diuerſas plebes, inſuper ſeruientes Eccleſiarum Dei in eorum opera, id eſt, in vineis, campis ſeu pratis, necnon & in eorum ædificijs illos faciunt operari, ſed carnaticum & vinum contra omnem iuſtitiam ab eis * exactare non ceſſent: & multas patiuntur oppreſſiones ipſi Eccleſiæ Dei ſeruientes.* [* exigere]

XIX. *Ideò, cariſſime fili, has litteras ad tuam dilectionem direximus, vt hoc anno, hanc cauſam diligēter & prudenter inquirere facias; & ſi veritas eſt, quod ita factum ſit, deinceps omnimodis emēdare & corrigere ſtudeas; quatenus in diebus noſtris citius pax Eccleſiarum Dei, ſiue illarum ſeruientium in omnibus conſeruetur; & vt merces copioſa nobis, & tibi exinde ingiter accreſcat. Audiuimus etiam quod quædam Capitula, quæ in lege ſcribi iuſſimus, per alia loca aliqui ex noſtris ac veſtris dicunt, quod nos nequaquam hanc cauſam per noſmetipſos * conditam habeamus, & ideò eam nolunt obedire ac conſentire eis pro lege tenere. Tu valdè noſti quomodo vel qualiter tecum locuti ſumus de ipſis Capitulis. Et ideò admonemus tuam amabilem dilectionem, vt per vniuerſum Regnum tibi à Deo commiſſum ea nota facias, & obedire atq; implere præcipias.* hactenùs epiſtola Caroli ad Pipinum. [* cōpilatā]

XX. Iſta de legibus Caroli ſatis dicta ſunto: proſequamur modò ipſum ex Italia in Gallias redeuntem. Habent hæc Annales Frācorum ſub Ludouico filio ipſius Caroli Magni deſcripti: *Imperator de Spoleto Rauennam venit, & dies aliquot ibi moratus, Papiam perrexit. ibi nuntiatum eſt Legatos Aaron Regis Perſarum Piſas intraſſe, quibus obuiam mittens, inter Vercellas & Eporedium, vel Hipporediam, eos ſibi fecit præſentari. Vnus eorum erat Perſa de Oriente Legatus prædicti Regis (nam duo fuerant) alter Sarracenus de Africa Legatus Amirati Abraham, qui in confinio Africæ Foſſato, id eſt, caſtris præſidebat. Hi Iſaac Iudæum quem Imperator ante quadriennium ad memoratū Regem Perſarum cum Lāthfrido & Sigiſmundo Legatis ſuis miſerat, reuerſum cum magnis muneribus nuntiauerat: nam Lanthfridus & Sigiſmundus ambo in eodē itinere defuncti ſunt. Tunc ille miſit Ercelbaldum Notarium in Liguriam ad claſſem parandam, quā elephas, & ea quæ cum eo afferebātur, ſubuehi poſſent. ipſe celebrato die natalis S. Ioannis baptiſtæ Hipporediæ, Alpes tranſgreſſus, in Gallias reuerſus eſt.* hæc de his ibi. Porrò tum elephantem, tum reliqua munera relicta eſſe in Africa, & cōparatâ claſſe, illuc reuerſum Iſaac ad deferenda ea in Italiam, idem auctor inferiùs docet. [LEGATIO REGIS PERSARVM AD CAROLVM.]

XXI. Hoc eodem anno de martyrio Salui ſiue Saluij Epiſcopi hæc refert Sigebertus: *Sanctus Saluius Epiſcopus veniens ab Aquitania ad Fiſcum Valentianas à Vuinigardo filio Genardi procuratoris ipſius Fiſci martyrizatur; & ſuper eius corpore requirēdo Carolus Magnus Imperator diuinitus tertiò admonitus, corpus quidem inuentum honorificè ſepeliuit, interfectores autem eius graui pœnâ multauit, nec tamen in eos vltio diuina ceſſauit.* hæc Sigebertus. Sed corrige in ipſo quod ait Saluum pro Saluio. Fuit iſte Epiſcopus Engoliſmenſis qui prędicationis Euāgelicæ cauſâ, vnà cum ſocio in Gallias veniens, à dicto nefario homine clàm comprehenſus in capite ſecuri percuſſus interijt. Quā morte pariter affectus eſt eius ſocius, Superius nomine, quorum natalis martyrij dies agitur vigeſima ſextâ Iunij, eleuatio autem Idibus Octobris. Plura de his Molanus habet in natalibus Sanctorum Belgij. De ipſorum autem corporum inuentione habet iſta: *Corpora in ſtabulo iumentorum ſunt defoſſa, beati Saluij ſubtus, & comitis ex tranſuerſo in formam Crucis. Quorum ſepulturæ locum taurus quaſi dux & cuſtos armenti à reliquis animalibus, & ab immunditia conſeruauit. Viſa ſunt à diuerſis etiam luminaria in ſtabulo. ſed Carolus Imperator ter ab Angelo admonitus eſt, vt corpora Sāctorum quæreret. Quæ inuenta ex Martyrum manifeſto indicio, ad Eccleſiam S. Martini ſunt tranſlata, vbi vſq; hodiè ſignis & miraculis clara coruſcant.* hæc de his ipſe. [SANCTI SALVIJ EPIS. ENGOLISMENSIS MARTYRIVM.]

De rebus Orientalibus anni huius illud viſum magni momenti, quod Theophanes ait: *Martio menſe, nonâ Indictione, Irene pia Imperatrix Byzantij ciuilia dona attributa.* Quanti autem ponderis fuerit iſta Irenes munificentia, ex epiſtola Theodori Studitæ, tunc ad eandem Imperatricem ſcripta, facilè cognoſces, ſeptima eſt ordine, poſita libro primo epiſtolarum in codice Columnenſi, quæ hæc habet.

Irene Auguſtæ Theodorus.

XXII. *Vox in Ramma audita eſt (ait viſionum Dei ſpectator [b] Ieremias) ploratus & vlulatus multus: Rachel tum plorans filios ſuos. Nunc verò qualia, & cuiuſmodi ſunt præſentia? Videnam heſterni, domina optima, ſacri Palatij tui nuntij, quos vidimus & audiuimus, cùm recentes nobis operum tuorū laudes commemorarent? Perſonuerunt reuerà ambæ aures noſtræ. Quid ergo? Quia ſuſtuliſti ſignum ab extremis finibus tantæ pietatis. Et ecce ad te veniunt vndiq; nubium inſtar adulantium preces quamplurimæ, Deum laudantes pro auſpicatis actionibus tuis. Dic nobis domina: Ecquis ille eſt, qui caſtiſſimam mentem tuam erexit ad altiſſimos ſenſus veritatis, vt tāquam ex edita ſpecula & ſublimi hæc talia cerneres Deo grata & ſancta? Doce, vnde tantus tibi pietatis amor inceſſit, vt Deo placentia inſatiabiliter expeteres, & ad ſummum culmen pertingeres ſaluberrima erga Chriſtianorum tum animas, tum corpora prouidentia? An vt diuina intelligens & amplectens, maternum in morem non ſatis duxiſti populum cœleſti ore ex Ægyptiaca quadam ſeruitute, impia inquam fide liberaſſe; niſi ad præterita & ſiderum inſtar variè collucentia beneficia tua, hanc veluti quandam virtutum tuarum colophonem, adijceres gratiam?* [b Iere. 31.] [THEODORI STVDITÆ EPIST. AD IREN. AVGVST. LAVDES DICTÆ IRENÆ DE RELAXATIS TRIBVTIS]

*Sanctus, Sanctus, Sanctus. * Lætetur cœlum deſuper, cum ſacra voce [c] Iſaiæ dicamus, (tametſi temerarium eſt) quia Deus per te miſertus eſt populi ſui. Impletum eſt ergo vniuerſum Regnum tuum gaudio & exultatione, quoniam ablatum eſt iugum, quod premebat, & ſceptrum de collo potentia huius. Quis talia audiuit? Eia dicite viri: Quis ſub alio Imperio tale ac tantum facinus vidit? Laudate eam omnes populi, magnificate eam mecum Principes & ſubditi, ſacerdotes & monachi, & Chriſtianorum natio vniuerſa.* [* Laudate cœli Vulg.] [c Iſa. 44.]

XXIII. *Non enim admiranda ſolùm fuit tot auri talentorum remiſſio (quanquam incomparabilis illa res eſt) verumetiam quod iniuſtitiæ multiplex via hac ſimul ratione præciſa eſt, opus fuit longè ſanctiſſimum. Sublati ſunt è medio nexus violentarum ſiſcalium exactionum, quas prædeceſſores tui omnes tulerunt, licèt ex eis nonnulli piè ſanctèq; imperauerint. Hoc enim ibi ſernabatur. Ceſsit iuſiurandum, crebra deieratio, vel potius periurium exigentium ſimul & debentium, vtriſque ſimul pro re mala altercantibus, dum ille celari debitum exprobrat; hic contrà ſe opprimi, ſacramento adiurat. Ceſſauit inopum afflictio, & pauperum ſolicitudo, non iam quo remedio mendicitatem depellant, quærentium, ſed vt præuaricationem, & quod deorſum quodammodo vt peccati fœtus irrupit, coactoribus perſoluant. Non pēdunt nunc via terra mariq; vectigalia. conſona ſunt hæc magni & ſancti Chryſoſtomi verbis: Non ſpoliantur iniuſtè pecuniâ mediterranei ab ijs qui anguſtos viarum aditus obſident, agreſtis cuiuſpiam dæmonis more, aut immanſuetæ feræ, delibantes ſemper aliquid ex ſarcina pauperis viatoris. Nec turpium huiuſmodi quæſtuum metu domi ſe continent egeni, neque oppida, neque maritima loca frequentant e ſcopulis, vbiq; enim iniquitatis ſcopuli prominent.* [QVANTA BONA EX REMISSIONE TRIBVTORVM PROVENERINT.]

XXIV. *Non ampliùs nautæ ab Oriente & Occidente & Aquilone ſoluentes, nauigando profocantur, tanquam ex gutture anguſtis faucibus portorium reddituri. Liberati ſunt qui venandi artem exercent, expeditè nunc illam obeuntes. Irene ſacroſancta: piſcatores qui*

tor qui tres fortè piſces traxit, idq́; poſt magnum prorſus laborem totius diei, vnum pendere nõ cogitur: Auceps cũ arcu aut viſco paucula forte aues ceperit, ad victum ſibi neceſſarias, rationũ expers manens, beatius viuet. Militum vxores, domeſticum luctum habentes ob virorum amiſſionem, non acerbè inſuper flebunt miſerabilem & inhumanam pro mortuo exactionem. Miſſos facio ſubulcos, ouium inſtitores, vini emptores, mitto lanios, textores, ferrarios, ſutores, fullones, aromatarios & architectos, atq; vt paucis complectar, artem omnem, quæ in muro, vel in ligno, vel in alia denum materia cernitur, ne longior ſim.

Ad hanc monetæ ſectionem, optima domina plauſerunt omnes ſuis manibus, & gauiſi ſunt gaudio magno valdè dicentes: Benedicamus te Domine, quoniam miſertus es mei, & factus es nobis in ſalutem. Propterea fiduciam ſumamus in hoc diuinitus dato Imperio tuo. Hæc omnia laudis plena & prædicationis, Irene Deo cara, dulcis res, & nomen. Hæc non ſolùm qua patet Imperij tui poteſtas, ſed ad ipſos vſque orbis terræ terminos celebrabuntur: audientque de nobis exteræ Gentes, & mirabuntur, & obſtupeſcent ſapientiſſimarum actionum tuarum felicitatem. Reuerentur enim bonorum virtutem etiam hoſtes, ait Theologorum clariſſimus. Ita conſeruatur inconcuſſum Imperium tuum, ita cadunt & libenter obediunt tibi ſubditi.

XXV. *Hac arte Deum colis, hac electos Dei angelos lætificas, immò & illos qui ſanctè ac iuſtè vitam ducunt, Irene diuinum nomen, in his pietas tua elucet, in his os omne & lingua in laudes tuas aperitur. hæc vera eſt gloria Eccleſiæ: hoc ſigillum aſſerta in te paterna & diuinitus inſpirata Chriſtianorũ Fidei Orthodoxæ, vindex Dei, & veritatis propugnatrix. Tanta ſunt virtutum tuarum incrementa: quàm magna & præclara merces tua! Quanta & quàm excellens retributio ab vniuerſorum Deo! Magnum enim & prorſus eſt, vel vnum ſeruare: Quid ni enim? cùm dicat diuina ſcriptura:*
Iere. 15. *Qui educit dignum de indigno: erit ſicut os meum. tot animas & populum omnem ſeruaſſe, quomodo magnum non cenſeatur & glorioſum, & cœleſti munificentiâ dignum? Tuum ergo magnum reuerà & efficax nomen, Imperium cum omni bono aggreſſa es: tu eaſdem iuſtitiæ reliquias ſemper vigere ſinas.* hæc Theodorus Studita de proficua valdè populo Imperatricis in remiſſione tributorum munificentia. Verùm bene operantes Deus ad maiorem probationem ſæpè affligi, terreniſque bonis nudari permittit, vt maioribus reddantur digni muneribus. regia via iſta eſt Sanctorum attrita veſtigijs, per quam pariter cùm poſteà ambulare Deus Irenem conceſſit, non reprobationis ſignum, ſed quod Deo gratior eſſet, fuit certius argumentum.

IESV CHRISTI
Annus 802.

LEONIS PAP. III. Annus 7.	CAROLI MAGN. 2. NICEPHORI 1. IMPP.

I. ANNVS ſequitur Redemptoris octingenteſimus ſecundus decimæ inchoatæ Indictionis, quo (inquit Theophanes) peruenerunt Conſtantinopolim Legati, ſiue Apocriſarij à Carolo Magno Imp. & à Leone Romano Pontifice ad Irenam Auguſtam miſſi, pro pace & perpetua concordia ineũda. auctor eſt Zonaras, Carolum Imp. per Legatos Conſtantinopolim miſſos, expetijſſe coniugium Irenæ Imperatricis; ipſamque à tali connubio minimè abhorruiſſe. Porrò quaſi hi miſſi eſſent non ad conciliandas nuptias, ſed ad ſpectandam tragœdiam, omnia ſub eorum oculis continuò mutata ſunt: nam Conſtantinopoli cùm adhuc eſſent, ipſa Auguſta è ſolio turbata atque in ordinem redacta, Nicephorus Tyrannus inuaſit Imperium. Quomodo autẽ iſta ſe habuerint, ex eodem Theophane primũ audi: *Sequenti autẽ anno, qui primus annus Nicephori, pridie Kalendas Nouembris, Indictione vndecimâ, quartâ noctis horâ quæ feriâ ſecundâ luceſcit, idem Nicephorus cùm eſſet Patricius & Logotheta generalis, tyrannidem aduerſus Irenam piiſſimam concitauit, Deo quidem ineffabilibus ob noſtrorum multitudinem peccatorum iudicijs indulgente, cooperantibus ei Nicetâ Patricio ac Domeſtico ſcholarum, & Siſinnio Patricio fratre eius, viro periurus [illegible] & Nicetâ Triphilio. Erant autem & cũ eo Leo Patricius Manſilatus, & Theoctiſtus Patricius & Petrus Patricius & Quæſtor, ſeducentes quoſdam e populo, qui erant ex ordinibus.*

DEPONITVR IRENE IMPERAT NICEPHORVS.

II. *Cumq; veniſſent ad portam, quæ dicitur Chalce, cuſtodes [illegible] falsò ac ſubitò decepiſſent, perſuaſerunt eis vt crederent, quod [illegible] ipſa fuiſſent deſtinati, quatenus eundem Nicephorum Imperatorem appellarent, eo quod Aetium Patricium ſibi vim inferret ad [illegible] dum fratrem ſuum Leonẽ Imperatorem. Qui [illegible] dentes, Imperatorem pariter promouerunt [illegible] rannum. Taliter ergo ad magnum palatium [illegible] ſi ſunt illud [illegible] per totam vrbem [illegible] clamationem fecerunt ante mediam noctem, & [illegible] palatiq; quod Eleutherij nuncupatur [illegible] ratricem eſſe. Diluculo ſanè [illegible] maiore palatio, & ita proceſſerunt ad magnam Eccleſiam [illegible] nandum ſceleſtum.*

Conuenit interea vniuerſa multitudo vrbis, & omnes [illegible] per hiis gerebantur, moleſtè ferebant. Maledicebant [illegible] coronato, cunctiq; longè [illegible]. [illegible] religione viuentes diuinum mirabantur iudicium, quod [illegible] permiſerit, quæ pro rectâ Fide more Martyrum [illegible] bulco expelli: præſertim cùm ei deuoueſſent [illegible] propter auaritiam propoſuerint. [illegible] Patricium [illegible] Sacellarium Synopeos, & Deo peroſi [illegible] rius dicti ſunt, qui [illegible] plurimùm ab illa ditati ſunt, [illegible] conuerſientes, & adulationibus [illegible] tam reddentes, omnibus mundi rebus ſe [illegible] haberent erga illam illam beneuolentiam [illegible] vt in exſcuſi facti geſturum [illegible] nium ſe vidiſſe putabant. Alij autem qui [illegible] ſciebant præteritam felicitatem beatificabant, & [illegible] felicitatem per tyrannidem lugebant, maximè hi qui [illegible] Tyranni experientiam quandam [illegible] ſos communiter poſſidebat caligo, & [illegible] dio, ne per ſingula illius miſeranda diei deformia verba [illegible] protelem ſermonem.

III. *Denique ſequenti die, ſumptis quibuſdam ex Patritijs, [illegible] dit ad Imperatricem cuſtodie mancipatam [illegible] erat) falſam benignitatem, per quam & [illegible] ſans ſe, quod inuitus ad Principatum aſcenderit [illegible] deſiderauerit: maledicebat autem hic, qui ſe [illegible] inſidijs appetiuerant, vt proditor Iudas Dominum [illegible] ipſo cœnauerit, quos & imitatores [illegible] nigris calceamentis amare ſe talibus [illegible] affirmabat fiduciamq; habere [illegible] camentis de omni corporali requie, quam [illegible] eo deceret, nullamq; arbitrans [illegible] nebat poſtremò nil occulere à ſe [illegible] nabat auaritiæ vitiũ, hoc illi habere [illegible] hementer omnia deuitans, omnemq; in auro ſe [illegible]*

IV. *At verò dilecta Deo Irena quamuis [illegible] repentina commutationis, tempore [illegible] tià dixit ad eum: Qui heri quaſi [illegible] lers & ſeditioſus Tyrannus ac impudens [illegible] homo, Deum deputo, & pridem cum eſſem orphana, [illegible] ac deinſuper ſolium cùm eſſem indigna [illegible] ro depoſitionis mihimet applico, & peccatis meis [illegible] ctis autem, ac modis omnibus ſit nomen Domini benedictum. [illegible] modum promotionis tuæ Deo redde. Veruntamen [illegible] tra te ſuper dignitate quã nunc [illegible] rabam, quæ veras fuiſſe rerum [illegible] facilè mihi erat te interficere [illegible] modo tibi parcendo, multos mihi [illegible] ſunt dans, per quem Reges regnant, & potentes [illegible] Sed & nunc cùm ſis pius, & ab ipſo [illegible] parcere infirmitati, & concede mihi domum Eleutherij [illegible] ſtructam in refocillationem [illegible] le: Si hoc vis fieri tibi, iura mihi per [illegible] abſconſuram te quicquam ex theſauris Imperij, & [illegible] ſtulationem tuam, & omnem placationem faciam. [illegible] pretioſa & viuifica ligna, quia non [illegible] quod & fecit. Verùm ille conſequutus quod [illegible] exilio relegauit eam ad Principem inſulam [illegible] ipſa ædificauerat. Hæc cùm adhuc eſſent in [illegible]*